

**ÅMÅLS
KOMMUN**

Plan för Digital utveckling
Barn- och utbildningsnämnden
2019 - 2022

Innehållsförteckning

Inledning och syfte	3
Om dokumentet	3
Utgångspunkter för planen	3
Implementering och innehåll	7
1. Vision och mål.....	8
Verksamheternas mål.....	8
Övergripande mål.....	9
2. Styrdokument	10
3. Digital kompetens - lärare	11
4. Digitala färdigheter – elev och lärare.	13
5. IT-verktyg och organisation	15
6. Ansvarsfördelning.....	17
7. Regler för IT-användning	19
Övergripande regelverk.....	19
Barn & utbildningsförvaltningen regelverk för IT-användning.....	20
8. IT, ur ett praktiskt juridiskt perspektiv	21
9. Övriga styrdokument, referenser till digitalisering mm.	22

Inledning och syfte

Om dokumentet

Plan för Digital utveckling är ett verktyg för digital utveckling - digitalisering i förskola, grundskola och gymnasium och är framtagen på uppdrag av barn och utbildningsnämnden. Dokumentet gäller för Åmåls kommuns kommunala förskolor och skolor till och med 2022.

Utgångspunkter för planen

Plan för Digital utveckling har sin utgångspunkt i befintliga styrdokument på EU-nivå, nationellt i Sverige och lokalt i Åmål. Den är baserad på Skolverkets och SKL:s gemensamma handlingsplan för digitalisering av skolväsendet.

Se mer på www.skoldigiplan.se

Plan för Digital utveckling bygger på 3 områden

- Område 1 **Digital kompetens**
- Område 2 **Likvärdig tillgång och användning**
- Område 3 **Forskning och uppföljning**

Områdena är uppdelade i delmål.

Digital kompetens:

- Delmål 1.1: Barn och elever ska i alla delar av skolväsendet ges förutsättningar att utveckla adekvat digital kompetens.
- Delmål 1.2: Förskolechefer, rektorer och huvudmän ska ha förmåga att strategiskt leda digitalt utvecklingsarbete i verksamheterna.
- Delmål 1.3: Personal som arbetar med barn och elever ska ha kompetens att välja och använda ändamålsenliga digitala verktyg i utbildningen.

Likvärdig tillgång och användning:

- Delmål 2.1: Barn, elever och personal som arbetar med barn och elever ska ha tillgång till digitala verktyg utifrån sina behov och förutsättningar.
- Delmål 2.2: Det ska finnas ändamålsenlig infrastruktur samt teknisk och pedagogisk support i verksamheten.
- Delmål 2.3: De digitala lärresurser som används i undervisningen ska vara ändamålsenliga och medföra att teknikens möjligheter kan utnyttjas effektivt.
- Delmål 2.4: Digitaliseringen ska användas för att underlätta personalens arbetsituation i fråga om undervisning och administration.

Forskning och uppföljning:

- Delmål 3.1: Forskning om digitaliseringens påverkan på undervisning och lärande ska genomföras och stödja utveckling av verksamheter och insatser.
- Delmål 3.2: Uppföljning av digitaliseringsarbetet i skolväsendet ska genomföras och stödja utveckling av verksamheter och insatser.

Planen för digital utveckling utgår ifrån nuläge och sträcker sig fram till och med 2022.

- Nulägesbeskrivning: Vart befinner sig verksamheten idag i förhållande till delmålen 1.1 – 3.2?
- Vart vill verksamheten vara 2020?
- Vart vill verksamheten vara 2022?

Varje delmål har en konkretisering med beskrivning av nuläge, 2 år och 4 år fram i tiden.

Dessa konkretiseringar finns för respektive verksamhet, verksamhet förskola (VF), verksamhet grundskola (VG), verksamhet gymnasium (VGy).

Respektive verksamheter VF, VG och VGy har i sina uppdrag att påbörja denna plan genom att beskriva sitt nuläge. Utifrån detta sätts rimliga mål att sträva mot och försöka nå inom två år och fyra år. Planen avser att år 2022 ska respektive verksamhet ha uppnått de mål som skolverket avser i sina beskrivningar av digitaliseringen av Sveriges skolor.

Skolverket anger att digitala verktyg behöver integreras i undervisningen i syfte att eleverna ska få möjlighet att uppnå en sådan digital kompetens som kan krävas i ett modernt samhälle, och att den digitala kompetensen är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig ett livslångt lärande.

En förutsättning för lyckat arbete med IKT är att Barn- och utbildningsförvaltningen och verksamheterna analyserar nuläget utifrån denna plans mål och utifrån det sätter in åtgärder vilka Barn- och utbildningsnämnden ger förutsättningar för i form av resurser.

Det är Barn- och utbildningsförvaltningen och verksamheternas uppdrag att skapa förutsättningar för eleverna att använda digitala verktyg för lärande, att ge dem möjlighet att delta i samhällsutvecklingen på lika villkor och att förbereda dem för fortsatta studier och yrkesliv.

EU:s åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande¹, varav digital kompetens är en av dessa:

- "Digital kompetens innebär säker och kritisk användning av informations-samhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av grundläggande IKT-färdigheter, dvs. användning av datorer för att hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information samt för att kommunicera och delta i samarbetsnätverk via Internet."

Skollagen²

- "Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform. "
- "Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning."
- Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11), Läroplan för grundsärskolan (LgrsÄ11), Läroplan för gymnasiet (Gy11)³:
- "Eleven kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande."

Åmåls kommuns vision⁴,

Sveriges mest gästvänliga stad

- I Åmål ska alla ha möjlighet till utbildning och bildning genom hela livet.
- I Åmål ska alla kunna leva under trygga och goda förhållanden.
- Åmål ska aktivt bidra till ökad sysselsättning, egen försörjning och företagsamhet genom att skapa goda förutsättningar och stimulera kreativa idéer.

Bakomliggande lagstiftning.

<https://www.amal.se/barn-och-utbildning/barn-och-ungdomsplan/lagar-och-forordningar/>

¹ Europeiska gemenskaperna (2007) *EU:s åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande* Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

² SFS nr: 2010:800.

³ www.skolverket.se

⁴ <https://www.amal.se/media/458765/Strategiska%20m%C3%A5l%20KF%202013-04-24.pdf>

Åmåls kommunala skolor arbetar utifrån uppsatta Verksamhetsmål för att främja alla elevers lärande, så att de är väl förberedda för att leva i dagens och morgondagens samhälle. En naturlig del i detta arbete är att använda informationstekniken som ett pedagogiskt verktyg för lärande.

Syftet med den digitala planen är att utveckla och vägleda det pedagogiska arbetet med stöd av IKT (Informations och kommunikationsteknologi) i förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola i Åmåls kommun.

Förutsättningar och insatser som krävs för att barn/elever och personal ska utveckla en digital kompetens finns i IT-strategin. IT-användningen ska stimulera barn/elever, öka lärandet och göra arbetet roligare. Möjligheten att öka integration och underlätta för elever med särskilda behov finns beskrivet.

En ökad individualisering och användningen av gemensamma resurser ökar.

- Att utveckla nya lärandeformer som innefattar kreativitet, samarbetsförmåga, entreprenörskap, kommunikationsförmåga och analytiskt tänkande ingår i pedagogernas uppgifter.

Gemensamma resurser.

- Kan vara molnbaserade lärverktyg/läromedel och undervisningsmaterial. Samverkan och dela information i nätverk och med andra skolor är andra resurser. I framtidens skola är lärandet följaktligen mer personifierat och kan ske på olika platser med hjälp av olika typer av teknik och pedagogiska metoder.

IKT i skolan är ett förändringsprojekt, inte ett IT-projekt.

- Teknikutvecklingen går snabbt framåt. Åmåls kommun anser det vara viktigt att kontinuerligt bevaka och analysera förändringar i omvärlden och hur det kan komma att påverka skolorna. Omvärldsanalys och en organisation som är öppen för snabba förändringar är två viktiga förutsättningar för att kunna integrera IKT i undervisningen på ett modernt sätt.
- Teknik i skolan är en stor post i skolans budget som riskerar att minska utrymmet för personal om inte resurser tillförs. Dessutom är de dolda teknikkostnaderna – arbetstid för att hantera tekniken – ofta dubbelt så stor som inköpskostnaderna. Kringkostnader för införandet av teknik måste beaktas och resurser tillföras vid investeringar och förändringar.

Implementering och innehåll

Alla anställda ska arbeta utifrån den digitala planens mål. För att tillgodogöra sig måste all personal vara väl insatta i den digitala planen och få tid för att tillägna sig vad den innebär för det dagliga arbetet, såväl enskilt som i arbetslag. Utvärdering av digitala planen sker årligen och revidering sker vart annat år med start 2020.

Den digitala planen är indelad i nio delar:

1. Kommunens vision, Barn- och utbildningsnämndens inriktningsmål och verksamheternas mål.
2. Styrdokument.
3. Digital kompetens - lärare.
4. Digitala färdigheter – elev och lärare.
5. IT-verktyg och organisation.
6. Ansvarsfördelning.
7. Regler för IT-användning.
8. IT, ur ett praktiskt juridiskt perspektiv.
9. Övriga styrdokument, referenser till digitalisering mm.

1. Vision och mål

Åmåls kommuns vision

En förskola/skola där alla barn/elever vill vara och växa i.

Mål

- Att vara en attraktiv förskola/skola.
- Att göra uppdraget meningsfullt, begripligt och hanterbart för vår personal och för barn/elever.
- Att arbeta systematiskt med ett systematiskt förhållningssätt.

Verksamheternas mål

VF – verksamheten förskola

Ett barn som har börjat sin läranderesor inom verksamheten förskola ska utmärkas av:

Jag kan, jag vill, jag vågar – i början av det livslånga lärandet!

VG – verksamheten grundskola

En elev som har gått/går grundskolan i Åmåls kommun ska känna sig trygg, nyfiken på att lära nytt, ansvarstagande, kreativ, respektera andra människors och miljöns egenvärde och vara väl förberedd för vidare studier.

VGY – verksamheten gymnasiet

En elev som har gått på Karlbergsgymnasiet ska utmärkas av trygghet, ansvarstagande och kreativitet, ha en god digital kompetens och vara väl förberedd för vidare studier och ett arbetsliv i ständig förändring.

VSÄ – verksamheten särskola

En elev som har gått i särskola i Åmåls kommun ska i vardagen känna trygghet, säkerhet och nyfikenhet i möten med andra i skolan och på fritiden.

Övergripande mål

Målet är att:

- alla barn, elever och personal i Åmåls kommuns skolor oavsett skolenhet ska ha likvärdiga tekniska möjligheter att använda IT som ett redskap i lärandet utifrån behov och förutsättningar.
- all pedagogisk personal fortlöpande utvecklar och underhåller en god digital kompetens, som ska ligga till grund för mål som sätts vid medarbetarsamtalet.
- det sker en utveckling av IKT-användandet genom förskolechefs/verksamhetschefs/rektors styrning med individuella handlingsplaner som ett pedagogiskt verktyg
- utveckla nya lärandemetoder och bredda elevernas kunskapsutveckling
- den digitala tekniken ska utnyttjas systematiskt vid uppföljning av elevernas lärande
- använda gemensamma lär plattformar, som enkelt ger möjlighet till förbättrad information, kommunikation, samverkan och lärande i de årskurser där de implementerats
- IKT ska ingå som en naturlig del i arbetet för att öka elevernas måluppfyllelse
- alla elever ska ha en god digital kompetens som utvecklats fortlöpande genom hela skoltiden
- öka elevernas lust att lära
- ge möjlighet till ett interaktivt lärande med ökat visuellt och auditivt stöd
- ha kunskap om IT-säkerhet, etisk nätanvändning, källkritik och utifrån elevens ålder och övriga förutsättningar, rådande IT-lagstiftning
- ha ett väl fungerande samarbete med kommunens IT-avdelning kring utveckling, underhåll, pedagogik och övriga behov

2. Styrdokument

Lagar och förordningar som styr arbetet med barn och unga.

Internationella konventioner och överenskommelser

FN:s barnkonvention

FN:s konvention om mänskliga rättigheter

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Salamanca-deklarationen

Lagar och förordningar.

- Arbetsmiljölagen (1977:1160), AML
- Arkivlagen (1990:782)
- Diskrimineringslagen (2008:567), DL
- Förordningen (2006:183) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling
- Förordningen (2001:707) om patientregister hos Socialstyrelsen
- Förvaltningslagen (1986:223), FL
- Föräldrabalken (1949:381), FB
- Gymnasieförordningen (2010:2039)
- Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), HSL
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (1990:52), LVU
- Lagen (1998:543) om hälsodataregister
- Lagen (2012:453) om register över nationella vaccinationsprogram
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS
- Lag om ändring av personuppgiftslagen SFS (2008:187)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL
- Patientdataförordningen (2008:360), PDF
- Patientdatalagen (2008:355), PDL
- Patientsäkerhetsförordningen (2010:1369), PSF
- Patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL
- Personuppgiftslagen (1998:204), PuL
- Skolförordningen (2011:185)
- Skollagen (2010:800)
- Socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Läroplaner

Läroplaner finns att läsa på Skolverkets hemsida www.skolverket.se

Föreskrifter och allmänna råd.

- Arbetsmiljöverket
- Skolverket
- Socialstyrelsen

3. Digital kompetens - lärare

Digital kompetens finns med som en av EU-kommissionens åtta nyckelkompetenser⁵. Begreppet innefattar *kunskaper, färdigheter* och *attityder* till digitala verktyg och IT. En stor del handlar om att utveckla undervisningen.

Skolverkets definition av digital kompetens⁶.

- kunna förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen.
- kunna använda och förstå digitala verktyg och medier.
- ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik.
- kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik.

Pedagoger måste kunna avgöra om, hur, när och till vad, de utdelad digitala verktygen kan göra för att förbättra undervisningen.

De behöver också utveckla sin kompetens i att praktiskt hantera digitala verktyg för att planera, analysera, genomföra och följa upp det egna arbetet samt elevernas lärande. De ska erhålla tillräcklig kompetensutveckling för att kunna uppfylla dessa krav.

Färdigheter.

Att naturligt hantera dator, iPad, telefon och i förekommande fall, smartboard är en förutsättning.

Exempel på grundläggande IKT-färdigheter är att använda digital teknik för att:

- Använda gemensamma system som aktuell lärplattform, ITS learning, Office 365 m.fl.
- Utifrån elevers med särskilda behov, använda av specialpedagoger granskade och rekommenderade specifika stöd-mjukvaror.
- Praktiskt hantera utrustning i klassrum och lär platser, ex. dator, projektorer, ljudanläggning.
- Hämta – information, filer mail, och liknande.
- Bedöma – om informationen är relevant och ur källkritik rimlig och trovärdig.
- Lagra – information som filer, bilder, dokument på anvisade platser.
- Producera – material för sin undervisning som dokument, bildspel, ljudinspelningar.
- Redovisa - utbyta information mellan kollegor, elever, vårdnadshavare.
- Kommunikation – kunna kommunicera med alla parter som är del av lärsituationen, föräldrakontakter, elevvårdsteam.

⁵ Europeiska gemenskaperna (2007) *EU:s åtta nyckelkompetenser för livslångt lärande* Luxemburg: Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer.

⁶ <https://www.skolverket.se/temasidor/digitalisering/digital-kompetens>

Stöd, planering och fortbildning.

Till sin hjälp för pedagoger och stödpersonal i skolan finns olika mjukvaror. IT-avdelningen i samråd med verksamheten utprovar mjukvaror som därefter tillhandahålls i de digitala enheterna som används inom skolans och kommunens datanätverk.

Kompetensutveckling för pedagoger och stödpersonal ska i första hand vara knuten till det dagliga arbetet. All kompetensutveckling ska ha en tydlig anknytning till verksamhetens behov och förutsättningar. För att säkerställa detta ska kompetensutveckling ske så nära det praktiska arbetet som möjligt. Arbetslag har tillsammans med IKT strateg ansvar för att regelbundet inventera och omsätta behoven i praktisk fortbildning.

Barn/elever och personal ska utveckla en digital kompetens⁷ som bidrar till att resultaten förbättras och verksamheten effektiviseras. Den pedagogiska planeringen bildar grunden för varje skola i arbetet med digital kompetens. I förskolan och på fritidshemmen används kvalitetsplanen för detta ändamål.

Grunden för den digitala kompetensen läggs redan i förskolan och är väsentlig för den samlade måluppfyllelsen i skolan. För att konkretisera arbetet finns rekommendationer från förskola till gymnasieskola⁸.

Elever med behov av extra anpassningar eller särskilt stöd⁹ ska naturligt få det.

⁷ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kompetensutveckling/digital-kompetens-i-undervisning>

⁸ <http://www.digitaliseringsradet.se/>

⁹ <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/extra-anpassningar-och-sarskilt-stod-i-skolan>

4. Digitala färdigheter – elev och lärare.

All personal inom buf kan förväntas ha lägst den digitala kompetens som är krav för sin verksamhets krav på undervisning inom ämnen eller kurser.

Förskola

Varje barn bör efter sin tid i förskolan klara att:

- sätta på och stänga av sin lärplatta
- använda pedagogiska program/appar
- använda lärplattan för att fotografera och filma
- använda multimedia (bild, ljud och text) i kreativt skapande
- fått prova på olika enkla former av programmering, logiskt tänkande, kamratprogrammering.

Grundskola F-3

Varje elev bör i åk 3 klara att:

- använda grundläggande ordbehandling
- utnyttja miniräknarens och lärplattans möjligheter i matematik
- använda sökmotorer på internet och tillämpa vett och etikett på nätet
- arbeta med källkritik och vara medveten om hur texter påverkar mottagaren
- använda bildredigeringsprogram för bearbetning av bilder och vara medveten om frågor gällande bildmanipulation
- spara och namnge arbeten på lärplatta och i tilldelade molntjänster
- logga in på i förekommande fall, BUF:s lärplattform och ta del av relevant information
- vara medveten om etik, säkerhet och lagar på Internet
- använda i förekommande fall, lärplattformen för kommunikation, publicering och information
- använda de av ämnesgrupperna framtagna verktygen, mjukvaror etc. för programmering

Grundskola 4-6

Varje elev bör i åk 6 klara att:

- producera skolarbeten i ett ordbehandlingsprogram med bilder och redigera text
- presentera skolarbeten med ett presentationsprogram
- använda e-post samt bifoga filer
- använda digitala verktyg för kreativt skapande
- använda enkla bild- och ljudredigeringsprogram
- hitta relevant information på internet, jämföra källor och pröva deras trovärdighet
- arbeta i stegrande svårighetsgrad med programmering
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som Upphovsrättslagen och valda delar av GDPR ex. privatpersoners rättigheter på Internet.
- publicera, samarbeta och kommunicera på internet via i förekommande fall aktuell lärplattform, It's learning eller via Office 365.
- arbeta med programmering utifrån läroplanernas krav

Grundskola 7-9

Varje elev bör i åk 9 klara att:

- använda digitala verktyg för att göra beräkningar, presentera och tolka data
- använda olika former av presentationsprogram
- använda lärplattan som ett naturligt dokumentationsverktyg
- använda digitala verktyg för att redigera fotografier, film och ljud
- ha strategier för att hantera och sälla i stora informationsmängder
- skriva egenproducerade texter och undvika att kopiera färdiga texter
- utveckla användandet av digitala verktyg för kreativt skapande
- arbeta med programmering utifrån läroplanernas krav
- dela dokument med andra i aktuell lärplattform, It's learning
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som GDPR och Upphovsrättslagen

Gymnasieskola

Varje elev bör efter avslutade gymnasiestudier klara att:

- arbeta fördjupat med programvaror relevanta för vald studieinriktning så som textbehandling, layout, grafisk presentation, registerhantering, kalkylering och informationsökning
- tillämpa den digitala teknik som används i arbetslivet för vald studieinriktning
- förstå och använda lämplig digital teknik i en lärsituation
- ha ett fördjupat etiskt och källkritiskt förhållningssätt till internet
- tillämpa relevanta lagar och regler i den egna digitala produktionen
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som GDPR och Upphovsrättslagen
- arbeta med programmering utifrån läroplanernas krav för vald studieinriktning

Särskola

Varje elev bör utifrån sina förutsättningar klara att:

- använda ordbehandlingsprogram för att skapa dokument som innehåller formaterad text och bilder
- använda presentationsprogram som stöd för muntlig framställning
- använda sökmotorer på internet och tillämpa vett och etikett på nätet
- använda bildredigeringsprogram för bearbetning av bilder och vara medveten om frågor gällande bildmanipulation
- använda lärplattan som lär- och kommunikationsplattform
- kritiskt bedöma källors relevans och trovärdighet, tillämpa och vara insatt i lagar som PUL och Upphovsrättslagen

5. IT-verktyg och organisation

Fördelning av IKT-verktyg

- all pedagogisk personal från förskola till och med gymnasiet ska ges tillgång till en egen personlig digital enhet. Digital enhet kan vara iPad, PC eller annan jämförbar enhet.
- alla barn i förskolan och på fritidshemmet ska ha tillgång till ett antal lärplattor per avdelning. Skolverkets rekommendation skall i möjligaste mån följas, eventuella begränsningar utifrån lokala kommunala ekonomiska förutsättningar skall inom rimlig tid åtgärdas
- alla elever åk F-6 ska ha tillgång till klassuppsättningar med digitala enheter för verksamhetens behov utifrån gällande kursplaner
- alla elever där beslut tagit om 1till1 (en dator till varje elev) ska ha tillgång till en personlig digital enhet
- avtal och rutiner kring ansvar, förhållningssätt och eventuella ekonomiska åtaganden beskrivs i Åmåls kommuns övergripande IT-strategi, men kan även förtydligas i varje skolverksamhet.
- avtal om erhållande, skötsel, underhåll och återlämning eller utköp regleras via IT-avdelningen och Åmåls kommuns IT-strategi.

Organisation

För att ge alla barn och elever del av möjligheter till IKT i sin inläring och en erhålla likvärdig utbildning ska förskolechef/rektorer utse minst två, gärna fler IKT/IT pedagoger per skolverksamhet.

I Barn och utbildningsförvaltningen ska det finnas en IKT-grupp där IKT/IT-pedagogerna regelbundet träffas och planerar övergripande verksamhet. Samarbete med IT-avdelningen är en förutsättning för att skapa samsyn och insikt i kommande pedagogiska behov inom verksamheterna. Alla medarbetare och elever från minst åk 4 på skolan bör ha tillgång till en egen e-postadress.

Intranät/lärplattform

All verksamhet sker utifrån gällande dataskyddsförordning, GDPR.

Intranätet Ånet är Åmåls kommuns primära informationskanal, även BUF:s

- Intranät Ånet och framtida Microsoft 365 tillsammans med Office 365 ska användas av personal för att kommunicera, informera och samarbeta. Där publiceras dokument avsedda för personal inom kommunen och den egna verksamheten inom BUF.
- Varje anställd förväntas läsa på intra nätet sin förvaltnings information regelbundet, dock minst en gång per vecka. Anställd vid BUF ska läsa sin personliga e-post minst en gång varannan dag. Vid längre frånvaro ska ersättare eller hänvisning kopplas till personlig e-post. Övriga regler för intranät och användande av digitala enheter finns i Åmåls kommuns IT-strategi eller i rutin för dator, telefon och iPad på Ånet.
- Inom grundskolan beslutade årskurser används aktuell lärplattform, It's learning. Lärplattformen ska vara en mötesplats där elever och personal på skolorna kommunicerar, informerar och samarbetar. Den ska också användas för att publicera pedagogiskt material och för att samla elevarbeten. I förekommande fall, ges vårdnadshavare möjlighet till insyn och samverkan med lärare och sin elev.
- Utifrån gällande dataskyddsförordning, GDPR, är det inte tillåtet att spela in läromedel eller andra verk och lägga ut på lärplattformen, men lärare och elever får göra upptagningar/inspelningar av egna framföranden om det görs för i undervisningssyfte. Beroende på vad som filmas, spelas in, ska eventuella samtycken upprättas och dokumenterade.
- Inom förskolan och på fritidshem används appen "TYRA"¹⁰ som en plattform för att kommunicera med vårdnadshavarna och för att dokumentera och kvalitetssäkra verksamheten.
- Elever med behov av extra stöd eller anpassning av studiesituationen omfattas av flera olika stödmöjligheter. Digitalt stöd finns inom språk, matematik, samhällskunskap m.fl. Inkluderat i dessa är även elever med annat ursprung än Sverige, förberedelseklass eller introduktionsprogram.
 - Exempel på dessa kan vara Inläsningstjänst¹¹ med ljud och talböcker på flera språk.
 - Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM¹².
 - Studi.se språkprojekt¹³

¹⁰ <https://tyra.io/se/>

¹¹ <https://www.inlasningstjanst.se/>

¹² <https://www.spsm.se>

¹³ <https://www.studi.se>

6. Ansvarsfördelning

Det behövs en tydlig och väl fungerande organisation samt en tydlig ansvarsfördelning för att kunna arbeta framgångsrikt och långsiktigt mot mål och uppsatta visioner.

BUF Förvaltningschef:

- utgör tillsammans med förvaltningens ledningsgrupp en styrgrupp för IKT-frågor/utveckling
- utser IKT-strateg, IKT-samordnare och vid behov andra resurspersoner
- är systemägare för alla förvaltningsövergripande system
- utser systemförvaltare för förvaltningsövergripande system

Förskolechef/rektor:

- ansvarar för genomförandet och förankringsarbetet av IT/IKT-strategin på verksamheten
- ansvarar för att pedagogernas individuella handlingsplaner upprättas och följs upp
- utser IKT-pedagoger som samordnar verksamhetens IKT arbete.
- är systemägare för applikationer som används enbart vid verksamheten
- ansvarar för att skolverksamhetens öppna webbsida (hemsidan) är aktuell och korrekt
- ansvarar för att utse en person med uppsikt och granskningsplikt om skolan använder sociala medier t.ex. Facebook, Instagram, Twitter eller bloggar
- ansvarar för att tillsammans med IKT-pedagogen driva arbetet med vår lärplattform framåt
- ser över uppdraget och tidsåtgång i arbetet som ska utföras av IKT-pedagogerna och skapa förutsättningar för utförandet inom ramen för den anställdes tjänst

IKT-strateg

- leder förvaltningens IKT-grupp med representanter från skolverksamheterna
- ansvarar för underlag till beställningar och fördelning av utvärderade och överenskomna IKT-verktyg
- samverkar och planerar med kommunens IT-enhet
- ger uppdrag åt förvaltningens IKT-pedagoger
- är DO, dataombud för BUF med ansvar för verksamheternas GDPR registeröversikter
- support och stöd till verksamheten i övergripande frågor, investeringsbehov, licenser, pedagogiska behov.

IKT/IT-pedagog / ansvarig pedagog på Verksamheten

- arbetar med IKT-frågor ur ett pedagogiskt perspektiv, utifrån verksamhetens behov och nya möjligheter med IKT.
- ingår i förvaltningens IKT-grupp
- föreslår förändringar i verksamhetens IT-miljö utifrån elevernas och pedagogernas behov
- inventerar behovet av kompetensutveckling inom IKT och föreslår åtgärder
- stödjer och motiverar andra pedagoger i arbetet med IKT
- ansvarar för att tillsammans med rektor driva arbetet med vår i förekommande fall lärplattform framåt
- stödjer andra pedagoger kring tekniska frågor och involverar IT-avdelningen vid fel eller problem
- förankrar IKT-handlingsplan samt IKT-strategi på verksamheten. Samlar in behov och önskemål från verksamheten och samverkar med IT-avdelningen och återkopplar förslag på lösningar och åtgärder tillbaka till rektor

Pedagoger i skolan

All pedagogisk personal ska årligen upprätta en individuell handlingsplan som ett stöd i arbetet med att utveckla en god digital kompetens. Denna plan ska ligga till grund för mål som sätts vid medarbetarsamtalet.

Innehåll i den individuella IKT-handlingsplanen:

- Jag lägger in minst ett arbetspass i veckan som innehåller ett tydligt IKT-inslag
- Jag kan använda IKT i arbetsområden som inte bygger på att alla elever gör samma sak vid samma tillfälle
- Jag använder IKT för att ge kontinuerlig feedback samt ge framåtsyftande respons i syfte att nå en högre måluppfyllelse (feed-forward).
- Jag underlättar mitt eget arbete genom att låta eleverna genomföra en del tester, diagnoser och i förekommande fall prov på nätet. Dessa görs antingen för elever med egna digitala Verksamheter, hemifrån (lärplattform) eller löpande under skoldagen
- Jag utökar den digitala kommunikationen i kontakten med elever, vårdnadshavare och medarbetare genom t.ex. e-post eller e-tjänster utifrån gällande dataskyddsförordning, GDPR
- Jag lär mig granska det jag möter på internet och uppmärksammar frågor om etik, moral och integritet på nätet.
- Jag arbetar aktivt med källkritik på Internet och försöker implementera det i möjligast mån i min undervisning
- Jag är medveten om upphovsrätt och hur jag använder och delar innehåll från internet

7. Regler för IT-användning

Övergripande regelverk

Övergripande regelverk för IT-användande finns i Åmåls kommuns digitala strategi.

I den finns bland annat beskrivet områdena:

- Informationssäkerhet
- Sociala media
- Digitala enheter
- GDPR
- Dataintrång
- Telefoni
- E-post hantering
- Avslutning av anställning

Barn & utbildningsförvaltningen regelverk för IT-användning

Inklusive valda delar av Åmåls kommuns IT-strategi.

- Eleverna med egen utdelad digital enhet förvarar den på anvisad plats när den inte ska användas på lektionen, alternativt anvisad plats för exempelvis laddning
- Läraren bestämmer när eleverna får använda sin digitala enhet under lektionstillfällena eller sätta begränsning för vad som får göras under lektionen
- Läraren får enligt Skollagen kap 5, 5§, 6§, trygghet och studiero¹⁴, ” ta till omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade att tillförsäkra elevernas trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande uppförande”.
- Användning av mobiltelefon under lektionstid är om det är i undervisningssyfte tillåtet. Vid andra arbetsmoment eller det anses vara störande av lektion hänvisas till kap 5 skollagen. Detta ska framgå i skolans ordningsregler. Dessa utarbetas och förankras med eleverna samt beslutas av rektor.
- Vid upprepad felaktig användning av digital enhet kan begränsad tillgång till digital enhet för eleven gälla. Vid absolut behov av digital enhet i ett ämne eller kurs kontaktas rektor för beslut om användande. Vårdnadshavarna informeras så snart det är praktiskt möjligt, helst samma dag. Läraren avgör.
- Det är enligt gällande dataskyddsförordning, GDPR¹⁵, förbjudet att fotografera/filma/göra en ljudupptagning av andra personer som inte gett sin tillåtelse till detta.
- Det är inte tillåtet att sprida foton, film, ljudupptagningar, meddelanden, innehåll från sociala medier eller annan information som kan inverka menligt, orsaka skada, provocera, kränka, förnedra eller liknande på en enskild elev, lärare eller grupp inom skolverksamheten eller relaterat till densamma.

¹⁴ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

¹⁵ <https://www.datainspektionen.se/lagar--regler/dataskyddsförordningen/>

8. IT, ur ett praktiskt juridiskt perspektiv

Upphovsrätt

- Upphovsrätten för allt undervisningsmaterial och datorprogram som skapats under arbetstid av en anställd inom barn och utbildningsförvaltningen för undervisningsändamål tillhör arbetsgivaren Åmåls kommun
- Anställd äger inte rätt att utan tillstånd ta med sig, vid lönearbete skapat, producerat, redigerat eller på annat sätt skapat material. Rektor eller annan utsedd person kan ge tillstånd för anställd att få en kopia på materialet som är skapat under den anställdes lönearbete.

Kopiering

- Kopiering som lärare gör i tjänsten är inte privat bruk utan räknas som undervisningsändamål. SKL:s kopieringsavtal omfattar både analog och digital kopiering ¹⁶
- Allt som den anställda använder i sin tjänst som någon annan skapat måste anges med källhänvisning
- Lärare och elever får inte lägga ut skyddat material på Internet utan upphovsmannens/rättighetsinnehavaren samtycke. Detta gäller inte författningar, beslut av myndigheter t.ex. lagtexter

Sociala medier

- Kontakt mellan lärare och elev via sociala medier, till exempel Facebook, ska endast ske via skolans officiella Facebook konto. Personalen bör inte vara vänner med sina elever på privata konton eftersom man i juridisk mening är tjänsteman hela dygnet. Dessutom är man som elev i beroendeställning i relationen till sin lärare
- Om skolan använder sociala medier t.ex. Facebook, ska det enligt gällande dataskyddsförordning, GDPR, på skolan utses en person som har uppsiktsplikt över innehållet på sidan. Personen har ansvar för att ta bort texter som innebär kränkningar, uppvigling och olaga våldsskildringar. Granskning av ett socialt media med möjlighet att skriva kommentarer ska granskas minst två gånger per dygn, även under lov och semestrar enligt GDPR. Borttagande av olämpligt material ska ske snarast efter upptäckt.

Spotify och motsvarande tjänster, Soundtrack Business

- Musiktjänsten Spotify eller Soundtrack Business skall inom barn och utbildningsförvaltningen ske genom företagslösnings version. Det åligger varje skolverksamhet att själv anskaffa gällande licenser och ingå övriga sidoavtal vid användandet i skolsammanhang. Exempel på förekommande fall är idrott och hälsa dansträning, cafeteria, skolavslutning etc.

¹⁶ <https://skl.se/skolakulturfridid/forskolagrundochgymnasieskola/vagledningvarpavanligafragor/kopieringavtal.206.html>

9. Övriga styrdokument, referenser till digitalisering mm.

Alla ska ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas¹⁷.

Av skollagen framgår vidare bland annat att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 3 §).

I Skolverkets rapport IT-användning och IT-kompetens i skolan¹⁸, framför myndigheten emellertid att det råder stora skillnader mellan skolor i fråga om IT-användning i undervisningen samt att digitaliseringen av förskolan och skolan är fortsatt ojämnt fördelad och att det är tydligt att elever ges olika förutsättningar. För att undanröja den bristande likvärdigheten behövs det en tydlig gemensam ambitionsnivå och målsättning för digitaliseringen i svensk skola.

Övriga länkar till digitalisering i skolan.

<https://www.skolverket.se/temasidor/digitalisering>

<http://skoldigiplan.se/>

m.fl.

¹⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

¹⁸ <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3667>